

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИТВА І МАРКЕТИНГУ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ACADEMIA SINICA (Китайська Республіка-Тайвань)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
WOJT OF GMINA GROMADSKA, (Республіка Польща)

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ,
ЗАКОРДОННОЇ МОДЕЛЕЙ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТА ЗАКОНОДАВСТВА
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ»**
27–29 червня 2022 р., м. Луцьк, УКРАЇНА

Збірник тез

Луцьк - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИТВА І МАРКЕТИНГУ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ACADEMIA SINICA (Китайська Республіка-Тайвань)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
WOJT OF GMINA GROMADSKA, (Республіка Польща)

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ, ЗАКОРДОННОЇ МОДЕЛЕЙ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ
ВОЄННОГО ЧАСУ»

27–29 червня 2022 р., м. Луцьк, УКРАЇНА

Збірник тез

Луцьк - 2022

УДК 330.341.1(477):[316.47:502:620.9:34

Рекомендовано до друку науково-технічною,
ГО «Інститут економічних та еколого-енергетичних досліджень»
(Протокол № 6 від 01.07.2022 р.).

Рецензенти:

Чорний Роман – доктор економічних наук, професор, директор Нововолинського навчально-наукового інституту економіки та менеджменту, Західноукраїнський національний університет.

Рейкін Віталій – доктор економічних наук, професор, доцент кафедри менеджменту та адміністрування, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу: *матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ВНУ ім. Лесі Українки, (27-29 червня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня "Волиньполіграф", 2022. 418 с.*

ISBN 978-617-7843-36-7

В даному виданні розміщено вибрані праці, що за змістом своїм розкривають наступну проблематику: зміна ролі держави й ринку за умов економіки військового часу: теорія методологія, практика; сучасні тренди розвитку підприємництва за умов військового часу; пріоритети розвитку міжнародних економічних систем за умов загроз військової агресії; енергетична та продовольча безпека в системі відтворення соціально-економічної активності міст; нормативно-правове забезпечення стабілізації держави в умовах воєнного стану.

ISBN 978-617-7843-36-7

© ГО «ІЕЕЕД», ВНУ ім. Лесі Українки, 2022

ДАНИНИ ТЕНДЕНЦІЯМ ТА РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ДО НЕОБХІДНОСТІ У ВОЄННИЙ ЧАС	251
Ніна ПАВЛШИНА МОЛОДІЖНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВІЙСЬКОВИЙ ЧАС	253
Вадим ПАВЛОВСЬКИЙ, Костянтин ПАВЛОВ ГОТЕЛЬНА ГУЛУЗЬ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМАТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВІДНОВЛЕННЯ	255
Ігор ПЕЛИХ, Майя ГОЛОВАНОВА, Зоя КАМЕНЄВА МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОБОРОННОГО СЕКТОРУ ЧЕРЕЗ ЦИРКУЛЯРНУ ЕКОНОМІКУ	257
Оксана ПОЛІНКЕВИЧ, Віктор ТРИНЧУК, Юрій КЛАПКІВ ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	260
Віталій ПОТАПОВ СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗА УМОВ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ	263
Тетяна САК МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗАПОЧАТКУВАННЯ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	266
Надія СИНЮРА-РОСТУН РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	267
Ірина СОЛОВЕЙ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	271
Ангеліна СПИЦИНА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ АНТИКРИЗОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ	274
Алла ТАРАСЮК, Анастасія УХАНОВА КАДРОВА БЕЗПЕКА В ПІДПРИЄМНИЦТВІ	278
Юлія ТАТАРИНЦЕВА, Олександр ПУШКАР, Тетяна НАЗАРОВА, Тетяна КОЧЕТОВА СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	281
Mariia TEPLIUK, Oleksandr SHAPRAN CRISIS MANAGEMENT IN ACADEMIC ENTERPRISE: THE ISSUE IS NOT "IF", BUT "WHEN"	283
Георгій ТЕРЕЩЕНКО, Наталія СКРИПНИК ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЗА УМОВ ЗАГРОЗ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	286
Юрій ТЮТЮННИК, Світлана ТЮТЮННИК ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	289
Наталія ХОМЮК ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	291
Сергій ШЕЛУДЬКО ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В ЧАСИ ЕКЗИСТЕНЦІЙНИХ ШОКІВ	293
Вероніка ЩЕРБИНА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК	

Юрій ТЮТЮННИК

к.е.н., доцент,

професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень,

tiutiunnyk.yurii@ukr.net,**Світлана ТЮТЮННИК**

к.е.н., доцент,

професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,

Полтавський державний аграрний університет,

tyutyunnik.sveta@ukr.net

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Навіть в умовах військового стану в Україні туристична сфера продовжує функціонувати. У відносно безпечних містах проводяться екскурсії, дітей розважають майстер-класами й походами. Звісно, ці та інші доступні види туризму можуть існувати лише там, де не відбуваються бойові дії. Походи в музеї, гастротури, велопрогулянки, хайкінг, купання та інші види відпочинку доступні здебільшого на Заході України. Однак частина територій і в західних областях заборонена для відвідування. Мова йде про стратегічні об'єкти, прикордонні зони, деякі гірські та лісові маршрути.

Туризм – це галузь, яка дає поштовх цілому ланцюжку суміжних сфер. Так, одне робоче місце в туризмі створює до десяти різних місць в інших галузях [1]. Тож бажано відпочивати навіть в умовах війни, адже фінансування туристичного бізнесу допомагатиме і Збройним Силам України. Звісно є й моральна сторона цього питання: чи можна відпочивати, коли в країні війна? На це питання кожен відповідає самотійно. Та потрібно розуміти, що у випадку перебування у відносній безпеці важливо допомагати українській економіці відновлюватися, що сприятиме наповненню державного і місцевих бюджетів.

Наразі в Україні немає абсолютно безпечних територій для відпочинку. В кожній області за безпеку відповідає насамперед місцева влада, ДСНС, поліція, військові. Саме до них варто звертатися, щоб уточнити, чи безпечним є той чи інший вид туризму в конкретній місцевості, які локації дозволено чи заборонено відвідувати.

Сплави, походи, прогулянки та екскурсії по маршрутах біля критичної інфраструктури, військових та стратегічних об'єктів заборонені на всій території України. В умовах воєнного стану також заборонено проводити масові заходи (фестивалі, концерти тощо). Недоступними є туристичні об'єкти, наближені до кордонів з Білоруссю. У різних областях діють обмеження щодо відвідування деяких гірських маршрутів, водойм, лісів. Так, у Києві та Київській області заборонено відвідувати ліси та зелені зони поза межами житлових масивів. Купання у Києві не заборонене, але міська влада не рекомендує купатись у столичних водоймах, тому муніципальні пляжі поки що закриті. На Півдні України, зокрема в Одесі та Миколаєві, купатись у морі суворо заборонено, адже Чорне море заміноване. Вочевидь варто утриматись від туризму на територіях, які були під окупацією, зокрема, у Київській області чи населених пунктах на Півночі та Сході держави [1].

Заборони та обмеження можуть відрізнятися у різних областях. Водночас, якщо військово-цивільна адміністрація, рятувальники та інші

уповноважені особи дозволили відпочинок на певній території – це можна робити.

Фахівці у сфері туризму радять українцям насамперед відвідувати історичні музеї або визначні об'єкти, пов'язані з історією України (патріотичний, історичний туризм).

Наприклад, Львів пропонує усім охочим туристичну програму «Патріотичні мандрі Львівщиною». Львівська обласна військова адміністрація запрошує містян у похід на гору Маківку, де на початку XX століття Українські січові стрільці здобули перемогу в бою. Ця гора висотою 958 м розташовується за 8 км від селища Славське – у Високому Бескиді [2]. Також гостям Львівщини рекомендують піднятися на Білу гору – місце пам'яті письменника, громадського діяча та організатора «Руської трійці» Маркіяна Шашкевича. Висота Білої гори – 372 метри, а розташована вона по дорозі від села Підлисса до села Білий Камінь Золочівського району.

Також у багатьох областях патріотичний туризм може бути доступний для дітей. Наприклад, Чернівецький обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму, краєзнавства та екскурсій пропонує школярам туристичну літню школу «Мандрівник Буковини».

Залишається популярним серед українців екотуризм. Можна відвідувати ботанічні й зоологічні локації: заповідники, зоопарки, заказники, зокрема, Галицький національний природний парк, Рівненський зоопарк, Карпатський біосферний заповідник. У Тернопільській області є Національний природний парк – Кременецькі гори. Там можна походити по екологічних стежках, взяти екскурсію, використати веломаршрути.

Туристичні фірми також пропонують туристам побувати на найвищій горі України – Говерлі. Групи формуються у Тернопільській, Львівській, Чернівецькій, Івано-Франківській та інших західних і центральних областях.

Одним із безпечних варіантів екотуризму є відвідування печер. Наприклад, серед тернопільських природних пам'яток знаковими є печери Оптимістична і Млинки. Печери Вертеба і Кришталева – це екскурсійні печери, у яких обладнані екскурсійні маршрути. Вертеба цікавить туристів тим, що в ній були знайдені залишки побуту трипільців.

Також необхідно використовувати можливості для використання локацій таких видів туризму, як культурний, тематичний, екстремальний, водний, гастротуризм та інших.

Незалежно від обраного виду туризму, Державне агентство розвитку туризму розробило правила безпеки для туристичного бізнесу під час війни, зокрема [1]:

- усі тури мають проходити в межах одного дня з поверненням до початку комендантської години. Якщо це кількадевні мандрівки, на період комендантської години туристи мають бути в готелі;

- бажано пересуватись невеликими групами до 20 осіб – щоб усі люди за потреби могли зайти в бомбосховище;

- гіді не можуть демонструвати деякі цінні експонати у музеях з міркувань безпеки;

- не варто ходити по гірських маршрутах самотужки – краще скористатись послугами інструкторів. Якщо ж ви вирушаєте у туристичний маршрут самостійно, зокрема у гори, необхідно зареєструватися у місцевому управлінні ДСНС;

- обирати можна лише дозволені види туризму. Наприклад, подієвий туризм в Україні недоступний: масові заходи заборонені, лише в деяких областях змагання чи концерти можуть проходити без глядачів;
- пересуватися можна лише дозволеними маршрутами;
- якщо місцева влада забороняє відвідування лісів, купання у водоймах тощо, необхідно повністю дотримуватися її вказівок.

Список літератури

1. Барсукова О. Подорожі під час війни: де дозволено відпочивати і як безпечно організувати мандрівку. URL: <https://life.pravda.com.ua/travel/2022/06/20/249177/> (дата звернення: 22.06.2022).

2. Історичними сторінками Львівщини: туристів запрошують у похід на гору Маківка. URL: <https://loda.gov.ua/news/18272> (дата звернення: 23.06.2022).

УДК 336.7

Наталія ХОМІЮК

Д.е.н.,

доцент кафедри підприємництва і маркетингу,
Волинський національний університет ім. Лесі Українки,
Khomiuk.Nataliia@vnu.edu.ua

ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДОВИХ БІРЖ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Згідно пункту 5 Розділу 1 Положення про функціонування фондових бірж фондова біржа набуває статусу юридичної особи в порядку, визначеному законодавством України, та здійснює діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку на підставі ліцензії, що видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку у встановленому порядку [1].

Кожна фондова біржа веде перелік членів фондової біржі, учасників торгів та їх уповноважених представників. Цей перелік оприлюднюється на власному веб-сайті фондової біржі. Він включає такі дані як найменування та код за ЄДРПОУ члена фондової біржі; місцезнаходження, номер телефону, факсу та e-mail члена фондової біржі; номер, дату видачі та строк дії ліцензії торговця цінними паперами; дату набуття статусу члена фондової біржі [1].

Проте на період дії воєнного стану Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку дозволила емітентам цінних паперів не розкривати регульовану інформацію. Це сприятиме збереженню даних емітентів та ефективному функціонуванню фондових бірж.

На даний час в Україні діє 11 біржових майданчиків, головні офіси яких розташовані у Києві, Дніпрі та Миколаєві. Проте 99,9 % від усього обсягу угод з цінними паперами укладені на трьох фондових біржах. Серед доцільно виділити фондову біржу ПФТС (Першу Фондову Торгову Систему), фондову біржу «Українська біржа» та фондову біржу «Перспектива» [2].

Кожного торговельного дня фондова біржа розраховує біржовий фондовий індекс, який оприлюднює на власному веб-сайті. До переліку цінних паперів, що використовуються для розрахунку біржового фондового індексу, входять цінні папери, що знаходяться у біржовому списку фондової біржі [1].

В умовах воєнного стану одним із інструментів залучення додаткових коштів в економіку України є військові облігації. Їх розміщення розпочалося